



# Blumenstein jogerősen megnyerte a tízmilliós Raab-pört

Pozsony, február 25. — Aránylag rövid időn belül, alig három esztendő alatt járta meg az összes fórumokat, az utóbbi évek egyik legszenzációsabb pere; Raab Vilmos koltai lakosnak Blumenstein József, a jelenleg Párisban élő bankár ellen indított 9,595,749 koronás pere, amelyet a legfelsőbb bíróság döntésével most végleg Blumenstein nyert meg. A nagy szenzációt keltő, közel tízmillió koronás keresetét Raab azon az alapon indította, hogy közös rizikóra egy bizonyos mennyiségű osztrák és magyar aranykorona járadék értékpapírt szállítanak egy prágai bank részére. Ebbe az üzletbe Raab állítólag az egész családi vagyont befektette és miután így csaknem egy fillér nélkül maradt, szorgalmazta azt, hogy a nagy nyereséggel járó üzletről Blumenstein ejtse meg a végleges lezárolást. 1924 január 14-én találkoztak a felek Prágában. Itt Raab a megállapodásra hivatkozva kérte, hogy vele, mint egyenrangú ellenféllel számoljon el. Blumenstein azonban eleve tiltakozott az ilyenfajta tárgyalási alap ellen és kategorikusan kijelentette, hogy követelése teljes kiegyenlítésére ad 1,000,000 koronát.

Hiába volt Raab ügyvédjének, dr. Bánhegyinek minden további fáradozása, a büntetőfeljelentéssel való fenyegetés, Blumenstein kitartott álláspontja mellett; egymillió, vagy semmi. Előadja a továbbiakban Raab azt is, hogy Blumenstein terrorja és kényszerhatása alatt írta alá azt a nyilatkozatot, amelyben további igényéről lemond és mivel a jogügylet megkötéséhez szükséges szabály elhatározás nem volt meg, megtámadja az egész egyezséget és teljesen új, részletes elszámolást kér, előadván azt, hogy öt üzletfele megtévesztette.

Blumenstein elsősorban tagadta, hogy Raab üzletfele lett volna, tagadta azt, hogy a társasvállalkozás egyáltalán valamelyes haszonnal is járt volna, hogy a haszon megszerzéséért Raab valamit is tett volna, de különösen azt a körülményt, hogy Raab kényszer hatása alatt fogadta el az egyezséget.

Érdekes a bíróságoknak a perdöntő kérdésben elfoglalt álláspontja, amely szerint az alperesnek felperessel szemben tanúsított magatartása nem volt alkalmas arra, hogy felperest az üzlet tekintetében megtéveszse, mert a meg-

egyezés olyan időben jött létre, amikor Blumenstein a Zenská Bankával megkötött üzlet végleges eredménye tekintetében még nem volt pontosan informálva. Ő magaidézte elő azt azáltal, hogy a megegyezés létrejöttét, kereseti előadása szerint, a legerélyesebben szorgalmazta, még mielőtt birtokában

lett volna azoknak az adatoknak, amelyeket előadása szerint csak utóbb sikerült beszereznie. De nem tudta igazolni Raab az alkalmi egyesülésnek a kereskedelmi törvénybe foglalt tényálladékát sem. Különösen érdekes az ítélet indokolásának az a része, melyben megállapítja, hogy jogügyletnek azon címen való hatálytalanítása, hogy annak megkötésénél az üzleti felek valamelyike lelki kényszer alatt állt, nem elegendő az egyik félnek attól való féltelme, ha ő az üzletet meg nem

köti, öt valamelyes súlyos hátrány érheti és hogy az illető üzleti fél e súlyos hátránytól való alapos féltelme következtében határozta el magát az üzletkötésre, de szükséges, hogy az illető felet rákényszerítse súlyos hátrány nélküli bekövetkeztével való fenyegetéssel és ekként az üzletkötésre kényszerített fél alapos féltelmét a fenyegetés idézte elő. Az alperes részéről történt fenyegetés hiánya folytán tehát a megtámadott jogügylet lelki kényszer címén sem hatálytalanítható.

# Találkozásom az afgán királlyal

## Egy pillantás az afgán forradalom kulisszái mögé

(Páris, február 25.) — Mikor Amanullah király, még a nyáron bucsulátogatást tett a köztársaság elnökénél, azt mondta neki: »Ha reformterveim programszerűen beválnak, akkor nyolc év múlva újra Franciaországba jövök. Akkor tehát lesz szerencsém önt viszonlázhatni, ha már önt nem engedik a mi országunkba itteni elfoglaltságai — »Vagy ki tudja?« — felelte Doumergue. »Akkor én már régóta privátember leszek megint. Mi köztársasági elnökök nem vagyunk olyan tartós állásban, mint Párisétek.« — »Vagy ki tudja?« — adta vissza a kölcsönt a király. — »A mi állásunk olykor még rövidebb lejárata...«

Az események igazat adtak neki. És ez valójában eléggé logikus a történelmi eddigi menete szerint. Afganisztán keleti ország, nevének jelentése »a zavarok országa« és a birodalom ennek a névnek becsületet is szerez. — Amanullah apja, Habibullah, mérgetől halt meg. Követőjét a trónon, fivérét, Nasrallah, meggyilkolták, az örökös rendben utána következő Inayatullah börtönben szülőddött a legutóbbi napokig. Ez volt Amanullah emir trónra lépésének rövid története, a véres országban, melynek területe Nagybritanniának háromszorosa s melyben mindössze 8 millió afgán lakik.

Amanullah királynak viszont két fia van.

Mikor váratlanul rátörték Kabulra a felkelők, leírhatatlan zavarban menekült a királyi család. A feleségének hatalmas batárja elporzott, mikor fuldokló kétségbeesésben nyargalt utánuk egy európai ruhájú, nyurga és

nem egészen fiatal hölgy, egy gyermekocsit tolvaj magával. A trónörökös német nevelője, aki a nagy fejevesztettségben színültig rakta a gyermekocsit megmentendő játékszerekkel és ott felejtette magát a főherceget Szerencsére Suraya királynő közben maga vette gondjaiba a kicsit; a 8 éves Rahmat-Ullah, a másodsziplott léte egyetlen legitím trónörökös, Ez a kis fiú is Európában volt a múlt nyáron szüleiével, de Svájcban maradt és ott egyenesen hazatért nagypapája, Mahmud Tarzi kíséretében.

Suraya (a szokott angol átírásban: Thuraya) királynő, egyébként kivételes és bámulatramétió asszony, a legtöbb afgán reformterv igazi megindítója, fellépésével fejére állította többi közt az afgán örökösödési rendet is. Az ő lakodalma lett Afganisztánban a törvényes monogámia kezdete. Amanullah mikor egyetlen jogos hitvesének deklarálta a kabuli lapszerkesztő leányát, egyben egyetlen trónörökösé tette tőle származó fiát is és a valamelyik háremhölgyétől született elsőszülött Hedayatullah megfosztotta a trón várományosságától.

Hedayatullah, aki most Moszkvában várja az afganisztáni híreket, mult héten még a párisi Jeanson-de-Sailly Lyceum növendéke volt: én tőle tudom nagyjából a fenti részleteket is.

Szimpátiikus fiatalember ez a Hedayatullah, csak gyönyörű szeme, bárszoros bőre különbözteti meg (előnyére), más köznapi nyolcadgimnazistáktól. Egyébként annyira hasonlít a tennisz-válogatásnak, Lacoste-hoz, hogy, amikor megismerkedtem vele, első kérdésöm ösztönösen az volt hozzá, hogy szeret-e tenniszezni? »Nagyon és nagyon sokat játszom is« — felelte mind járt tökéletes franciasággal és hamisítatlan párisi akcentussal.

Hat éve nevelkedik Franciaországban a fiatal herceg s noha itt is sokat érintkezik afgán honfitársaival, látszatra teljesen európaizálódott. »Marseille-n át érkeztem ide, már nagyon régen« — mesélte nekem — »és igen hamar megszoktam az itteni életrendet: hiszen iskolába jártam már Kabulban is. Csak az internátust volt nehez meg szoknom a kabuli korlátlan szabadság után.« — Hanem volt már Afganisztánban két éve is: »Huszonkét napig utaztam fölöttébb komisz tengeren« — mondja. »Nem volt nagy élvezet. Azután elkísértem tavaly a papát Berlinbe, de nem sokat láttam a német fővárosból, mert apám megbetegedett, sőt meg is operálták. Ott Berlinben Oulam Nabi Khán, kitűnő ember, a követünk... Különben ismerem Párison és Berlinen kívül Európából még Genovát, Nápolyt és Velencét is.«

Ez a véletlen célzás a berlini követre volt az egyetlen, mely akkor másként volt Berlin-moszkvai útját sejteltette volna velem — ha jobban ismerem volna a viszonyokat. Egyebekben csak azt ismételtette, hogy bár Franciaországban jó dolga van, mégis mennyire sajnálja, hogy e zavaros időben nem állhat apja oldalán. Aztán nagy ájtatosan arról beszélt, hogy jövőre lemoratúl és további két évre a st-cyri tisztisképzőbe megy, mert ottthon, Afganisztánban is katoná akar lenni mindenekeelőtt.

Igy beszélt néhány nappal meglepő, szinte szokászerű elutasítása előtt, melynek tervéről akkor senki sem tudott, legkevésbé maga az apja, Amanullah Khán. Egyetlen ember tudta és készítette elő a főherceg kalandos útját: ama önkéntes Gulam-Nabi-Khán, a berlini afgán követ, Hedayatullah régi protektora, s egyébként nagy tisztelője a moszkvai titélőköröknek.

A nagyon valószínűleg hangzó dolgok ritkán igazak. — Egy nem kell komolyan vennünk, hogy a Damaszkuszba jött szíriai leányból afgán királynővé lett Suraya toaletti, vagy a királyi dekretum erejénél fogva leborotvált afgán szakállak és a királyi fonográfjától elrejtett mollák kellettek volna a forradalmat Amanullah ellen. Afganisztán, melyet már az őskorban egyaránt végigpusztított a történelem három legvéresebb hódítója: Dzsengisz, Tamerlan és Batu, földrajzi fekvésével fogva India kulesa. Akhyberi szoros falába, mely egyetlen hadaknak járható út India felé, az van bevésvé:

»Senki elve nem léphet át e határon!« Feltehető azonban, hogy Lawrence eredes, a hírhedt londoni »Intelligence Service« kitűnő tagja, aki hónapok óta speciális misszióval tartózkodik a határon, nem vette túlságosan komolyan a tilalmat. Vagy Kabul ellen vonulhassanak, az afgán felkelőknek mindenestre fegyverre volt szükségük. Es honnan szereztek volna fegyvereket, ha nem Brit Indiából, a delmi raktárból a klyber szoroson át? Angol repülőgépek korongenek Kabul fölött és a brit kormány hivatalosan jelentette ki azóta, hogy a hívei által letett Amanullah uralkodónak többé el nem ismerheti.

De a párisi afgán követ hivatalosan biztosít engem, hogy Amanullah jó esélyekkel vív meg Kadaharban, országának ulnyomórésze őt vallja urának és Kabul visszavétele csak rövid idő kérdése.

Egy régi angolindiai közmondás tartja, hogy

»Ez való, hogy 1841 óta, mikor 15 000 győztes angol pusztult el az elfoglalt Kabulban, mert a lázadó afgánok elzárták előlük az utat. Angliának mindig boldog szerencsét hozott Kabul. A bolsovikiek Afganisztánban csak az 1906-i angol-orosz egyezményt megszakított cári programot folytatták tovább.«

Nem kommunista propagandával léptek fel, hanem a régi angolellenes szabadságmozgalmat táplálják. Es a modern Merv-Kueska orosz vasútvonal pontosan az afgán határig vezet. Tudjuk, hogy Hedayatullah herceg Moszkvában tartózkodik szűd szerint. B. B.

# Lydia Potoczskája

világhírű jiddis művészarsulata

**Kedden, febr. 26-án és szerdán, febr. 27-én este**

## Nagyvárádon játszik

a volt Eliseè-mozgóban (Katolikus Kör)  
Jegyek a Hegedüs hírlapirodában és az esti pénztárnál.

---

**Csütörtökön, febr. 28-án és szombaton, márc. 2-án**

## Désén játszik

a Cinema Judejean-ban.

Kedd, 1929 február 26

„Cs

Március szakas

(Cluj-Kol judoztatók...)

A most alkalmam... azokrak az... tagjai a kö... bizottság... tisztában... perspektívá... a kézigazg... edése ulá... ség szerint

A parl... dolla info... szerinti mar... valószínűs... hosszabbítj... igazgatási... szoni. Am... fogva ez me... az ülésszak... lamet m... megszavaz... ventj amel... sgi és meg... bizottságok... ügyosztók... fővati kés... lül az orsz... kulatái fogj...

— Az má... szágol, ayo... szlani, an... risztéri ran...

— Már tu... gk élere... mányzóv... nistériumol... vevyjavaslat... nek megszö... dnek feniar... lehet tudni... tani elc... zok a folya... szon bizony... megszavazó... a következő... területek... mályól s... Pan Hatly... Sauciu-Sav... zója Anghel... dinoka, Bán... lesz, de ant... megy, mi... talmazott m... Domasncan... Moldova ko... legi közoklá... minden val... kormányból... történelem... rescv kama... Munteana k... ntség szeri... legi belügy... minentiai... ben a korm... latban tárcá... kormányból... veznök ki... kormányzós... Voicu Nites... terti kombin... tárcához jut... nak dr. Hat... ter minden

# „Csak most kezdődik meg az ország európaizálódása“

## Március 15-ig vagy megszavazzák a közigazgatási törvényt, vagy egy szakaszos törvénnyel osztják fel a községi és megyei tanácsokat

(Cluj-Kolozsvár, február 25. Az Uj Kelet juttatásai.) A szombat esti bukaresti expressz az erdélyi politikusok vonatja. Ez a vonat hozza magával jórészt azoknak a vezető politikusoknak és parlamentereknek, akik a vasárnapot itthon, Erdélyben, családjuk körében akarják eltölteni. A szombat esti expressz érkezésének valóságos főparlamenthez hasonlít, csak annyi a különbség, hogy itt a politikusok is nyitlabbak, közvetlenebbek és bizalmasabbak, mint a felelősség tudatát árasztó, rideg parlamenti folyókör.

A most szombat esti expressz-vonaton alkalommal volt beszélgetni egyikével azoknak az erdélyi politikusoknak, akik tagjai a közigazgatási törvény előkészítő bizottságának. A beszélgetés során mind tisztában rajzolódott elem azoknak a perspektíváknak a körvonalai, amelyek a közigazgatási törvény jogerőre emelése után fognak minden valószínűség szerint kialakulni.

Meghosszabbítják a parlamenti szessziót?

A parlamenti szesszió — mondotta informátorunk — az alkotmány szerinti március 15-én ér véget. Minden valószínűség szerint azonban ezidén meghosszabbítják az ülészakot, hogy a közigazgatási törvényt meg lehessen szavazni. Amennyiben valamilyen oknál fogva ez mégsem történne meg ennek az ülészaknak a befejezéseig, úgy a parlament minden körülmények között megszavazzá az az egyszakaszos törvényt, amely felosztja az összes községi és megyei tanácsokat. A interimszerű bizottságok listái már ott vannak a belügyminiszter asztalán, úgy hogy minden évben készíthető és két-három héten belül az ország közigazgatása már új arculattal fogja megmutatni.

Az már tudott dolog, hogy az országot, amely kormányzóságra fogják osztani, amelyeknek élén egy-egy alminiszeri rangban lévő kormányzó lesz.

A kormányzók listája

Már tudjuk, hogy a kormányzóságok élére kik fognak kerülni, a kormányzók végleges listája mégis a minisztériumok átszervezéséről szóló törvényjavaslat tartalmától függ, amelynek megszövegezését Maniu miniszterelnök fentartotta magának. Azt még nem lehet tudni, hogy a miniszterelnök a parlamenti elé terjeszti-e ennek az ülészaknak a folyamán a reformjavaslatot. Egészen bizonyos azonban, hogy a javaslat megszövegezése után a kormányzók listája a következőképpen fog kialakulni: A csatlósított miniszteri kiválóak a kormányzók listáján a Bessarabia kormányzója Pan Halipa, Bukovina kormányzója Sauciu-Saveanu, Dobruza kormányzója Angheliescu, a kamara jelenlegi alminiszer. Ezenkívül a kormányzók listáján a Rio de Janeiro megye, mint Románia brazilai meghatalmazott minisztere, úgy kormányzóknak Domascanu tábornokot neveznek ki. Moldova kormányzója Costachescu, jelenlegi közoktatásiügyi miniszter lesz, aki minden valószínűség szerint kiválik a kormányból. Amennyiben ez mégsem történne meg, úgy kormányzóknak Macarescu kamarai alelnököt nevezik ki. Muntenia kormányzója minden valószínűség szerint D. R. Joanitescu, a jelenlegi belügyi alminiszter és a népszerű munteniai parasztszervező lesz. Amennyiben a kormány átszervezésével kapcsolatban társához jutna, úgy munteniai kormányból. Amennyiben ez mégsem történne meg, úgy kormányzóknak Voicu Nitescu, jelenlegi erdélyi miniszter kiválik. Amennyiben Nitescu társához jutna, úgy erdélyi kormányzóknak dr. Hatiegan Emilt neveznek ki.

A jelenlegi közoktatásiügyi miniszter minden valószínűség szerint le fog

mondani és azt vagy D. R. Joanitescu, vagy Hoiseacu moldvai képviselő venné át alminiszeri rangban. A közoktatásiügyi minisztérium feloszlik, illetőleg beolvad a közoktatásiügyi minisztériumba Raducanu miniszter berlini nagykövet lesz.

Csak most kezdődik az ország európaizálódása

Nemcsak az én véleményem, de Bukarest politikai körében általában meg lesznek szavazva, a Maniu-kormány után a közigazgatási törvény és a minisztériumok átszervezéséről szóló törvény megszövegezését szavazva, a Maniu-kormány csak akkor kezd meg minden energiájával az ország európaizálódásáért és de-

mokratizálódásáért folytatandó küzdelmet. Maniu miniszterelnök a tarsolyában hordozza mindazokat a terveket, amelyek gyökeresen megváltoztatják az ország arculatát. Minden akadály el lesz hárítva az utból, hogy megreformáljuk mindazt ebben az országban, ami megreformálandó.

Tudjuk, hogy az ország lakossága türelmetlenül várja a reformokat, amelyek el fogják tüntetni a régi rezsim hátrahagyott csökevényeit. De hiszen alig három hónapja állunk az ország élén és még alig volt alkalmunk kiismernünk magunkat abban a dzsungelben, amelyet az eddigi rezsimnek hagytak hátra. Most végre emberföltötti munka

arán tiszta helyzetet teremtünk. Ugy, kül- mint belpolitikailag be vagyunk biztosítva a váratlan oldalba támadásokkal szemben és már látjuk magunk előtt a nyilegyenes utat, amelyen haladnunk kell.

Miért kell az autonómia

Sok piszkot és szemetet kellett eltakarítanunk és csak most látjuk, hogy a mi országunk ténylegesen a korlátlan lehetőségek országa volt. Az elbalkánosodott országnak európaizálnia kell: ez halja át a kormány minden egyes tagját. Elő példák vannak szemünk előtt, Csehszlovákia és más országok. A rend és a munka országa kell, hogy legyünk, ahol az ország kincseit nem fogják elfecsérelni oligarchák és szolgálatukban álló élősködők. Mindenki élvezze munkája gyümölcsét. Ezt kívánjuk. Epen ezért akarja a kormány mindenekelőtt széleskörű autonómiának megvetni az alapját a kormányzóságok felállításával.

Az expressz befutott a kolozsvári pályaudvarra az érdekes beszélgetés véget ért. (h. e.)

# Hatvanötmillió lej sápot osztottak széjjel a műszerszállításról szóló szerződés aláírása előtt

## Tovább folynak a kihallgatások a Lupas-panama ügyében

(Bucuresti-Bukarest, február 25. Az Uj Kelet tud.) A Lupas-féle gyógyszerpanama, amely tudvalegőleg már az illovi ügyészség előtt fekszik, napról-napra újabb és újabb szenzációkkal táplálja a fővárosi sajtót. Az ügyészségi vizsgálat rendkívül gyorsan folyik, a

hatalmas peranyag kelető áttanulmányozására és a kihallgatások gyors lebonyolítása végett a vizsgálóbíró vasárnap is reggeltől estig folytatta a kihallgatásokat. Tegnap dr. Titu Ganet és dr. Negrut, a kolozsvári rádiológiai intézet vezetőjét hallgatták ki. Titu Ga-

ne az első parlamenti vizsgálóbizottság nyomozásának eredményeiről nyújtott felvilágosításokat a vizsgálóbíróknak, míg dr. Negru a rádiológiai felszerelésekről adott információkat.

A Cuvantul szombati számában a vizsgálatról szenzációs jelentés látott napvilágot. A Cuvantul közli Ellenbogenek, a németországi gyógyszergyárak bukaresti megbízottjának vallomását. Ezerint, — mint a Cuvantul írja —

65 millió lej sápot osztottak széjjel a szerződés aláírása előtt.

A jelentés Bukarestben óriási szenzációt keltett, bár a lap nem közli azoknak a névsorát, akik ebben a hatalmas sápban részesültek. A vizsgálatot a fővárosban általános érdeklődéssel kísérik figyelemmel.

SELECT-MOZGÓ A közönség kedvence:  
**IVAN PETROVICI**  
 legújabb nagysikerű filmje:  
**CÁREVIC**  
 Lehár hasonnevű elsőrangú operettje nyomán, a másik főszerepben Berlin leghíresebb táncosnője:  
**KAROLEWNA MILLER**  
 Speciális zenekar! Monopol Thalfilm

# Március végén, vagy április elsején visszaállítják a dohányárudákat

## Szabaddá teszik a só kivitelét Jugoszláviába

(Bucuresti-Bukarest, február 25. Az Uj Kelet tud.) Elsőnek jelentette volt annakidején az Uj Kelet, hogy a kormány elhatározta, hogy a dohányárudákat kivonja a postahivatalok kezéből és visszaállítja a dohánygyárudákat. Erre a lépésre elsősorban kommerciális megfontolások késztették a kormányt. miután a gyakorlat bebizonyította, hogy a postahivatalok vezetőiből teljességgel hiányzik a szükséges üzleti érzék és ennek folytán az állam érzékeny veszteségeket szenvedett.

Információink alaposnak bizonyult. A pénzügyminisztériumban a dohánygyárudák visszaállítására vonatkozó munkaközpontok már nagyon előrehaladott stádiumban vannak és mint megbízható forrásból értesülünk, március végén, vagy április elején a dohánygyárudák felállítására már meg is történik. Ugyanabban az időben számos sógyárudát is tervez a kormány felállítani. Természetes dolog, hogy az elárusítási koncessziókat máris írtózatok küzdelem indult meg. Tudomásunk szerint a készülő rendelet hadiövezeteket és rokkantakat kíván előnyben részesíteni a koncesszió megadásánál, viszont tudomásunk van arról is, hogy a kormány csak a rezsimhez közelálló személyeket fog protezsálni.

Reméljük azonban azt is, hogy a sok ezer koncesszió kidásánál zsidó rokkan-

Nagy alkalmi vásár a jubiláló temesvári

# WHITE HOUSE

(ezelőtt Délvidéki palota)

## textilárúházában

Óriási választék! Szenzációs árak!

029 február 26.  
 lyos hátrány ér-  
 ügyleti fél e su-  
 apos félelme kö-  
 el magát az ügy  
 s, hogy az illető  
 vos hátrány hi-  
 l való fenyege-  
 letkötésre kény-  
 mmet a fenyege-  
 es részéről tör-  
 a folytán teheti  
 let felki kény-  
 talanítható.  
 ival  
 a berlini kövél  
 mely akkor má-  
 ai utját sejtlet  
 a jobban ismer  
 at. Egyebekben  
 hogy bár Fran-  
 van, mégis  
 e zavaros időh  
 dalán. Aztán  
 szél, hogy jó-  
 bbi két évre  
 megy, meri  
 s katona akar  
 appal meglepő  
 ása előtt, mely-  
 ki sem tudott  
 ja. Amanullah  
 lta és készletle  
 tját: ama erdi-  
 berlini afgán  
 a protektorát  
 a moszkvai m-  
 hangzó dolgok  
 em kell komo-  
 Damaszkuszól  
 n királyindó  
 vagy a királyi  
 laborotvállalott  
 ly fonográfjai-  
 teki volna ha e  
 llen. Algiszab-  
 ban egyardn  
 m három leg-  
 sz. Tamerlan  
 el fogva India  
 utalába, mely  
 ut India felé.  
 di e határon'  
 Lawrence sa-  
 „Intelligencia  
 hónapok óta  
 kodik e halá-  
 komolyan e  
 n vonulhass-  
 mindenestül  
 Es honnan  
 ha nem Elik  
 hó a klyberit  
 gépek kormány-  
 rit kormány-  
 zató, hogy a  
 t uralkodónak  
 hivatalosan  
 allah jó orda-  
 o, országának  
 nak és Kalul  
 kérdése.  
 mondás  
 mikor 15 000  
 elfoglalt Ka-  
 nok elzárják  
 mindig bul-  
 bolsóvikus  
 1906-i angol-  
 tott cári prog  
 ndával lépni  
 nes szabó  
 a modern  
 al pontosan  
 djuk, hogy  
 kvában tar-  
 B. B.

### Lidia Potoczka és társulata

Négy napos vendégszereplés után tegnap este búcsuzott el Kolozsvár közönségétől Lidia Potoczka jiddis színtársulata. Az első impresszió, amely a nézőben kialakul az, hogy ez a társulat tulajdon az utóbbi évek sok változaton és viszontagságon keresztülment színpadi kísérletein, nem hajszolja immár formai és technikai újításokkal az effektusokat, hanem visszatért a színművészet ősi forrásához, a reális életábrázoláshoz és tulajdon szimbolikus és expresszionista tévelygésen, az új realizmus (amelyet a német esztétikai irodalom „neue Sachlichkeitnek” nevez) egyszerű, de annál biztosabb hatású eszközeivel közelíti meg a színművészet igazi célját.

A társulat középpontjában természetesen Lidia Potoczka áll, ez a páratlan, ragyogó tehetségű művész, akinek minden szavából és minden mozdulatából a kifinomodott értelem és intelligencia sugárzik. Már az exteriörje, dőlő alakja, a fejtartása, arcának klasszikus vonásai és különösen gyönyörű ivelősi kezei, amelyek úgy hatnak, mint egy meglevénedett meissenai porcellán, egy kivételes jelenség érzését keltik fel a nézőben. Ahogy a deszkára lép, tele lesz vele az egész színpad és minden, ami körülötte van, mintha csak tőle nyerné fényét és ragyogását. A hangja egészen csodálatos zenei jelenség, amely szinte elképzelhetetlen távolságokat tud áthidalni. Néha a mélyből jön, mint a bugyorgó orgonaszó, néha trillázik, mintha hajszálvékony pacsirta-útrókból törne az ég felé. A játéka természetesen megérik a nagy iskola, a hatalmas világszínpadok, a reinkarnált felfogás és a petrogradi Neziobin mester beszédes hatása. Lidia Potoczka nem kísérletezik a színpadon. Számára a színpad az élet a maga eleve, szörnyű, véres realitásaival, amelyek mint hatalmas sikoltás szakadnak ki belőle. Nem tartozik semmiféle iskolához, mert végigcsinálta, végigélte az utolsó tíz esztendő színpadi kísérleteit és most a maga útján jár és ezen az úton biztosan és magabiztosan halad. Lidia Potoczka ama igazán klasszikus, nagy művésznők sorába tartozik, akik alkotnak a színpadon s akiknek játéka az eleven élmény erejével hat a nézőre.

Annak ellenére, hogy a társulat központja és csillaga Lidia Potoczka, az az együttes mégsem a tipikus amerikai sztár-rendszer alapjára van építve, ahol a többi szereplők eltörpülnek a sztár mellett és csak mint mellekes figurák ugrálnak a deszkán, hogy annál jobban tündököljön a sztár. Ennek a társulatnak minden egyes tagja művészi kvalitást jelent. Közülük többen az azóta felbomlott vilnai társulatnak voltak tagjai, mások pedig a nagy varsói és amerikai jiddis színpadokon dolgoztak. Mint első kell megemlíteni Sebastian Brint, aki egyszerű és melyből fakadó játékaival megráudított színpadi figura. Kosowszky a legelőgansabb jellemzésnek egyike, míg S. Bader a legnagyobb komikus színművészekkel versenyt. I. Krellmann és D. Segal kiváló jellemzésűek. A társulat női tagjai közül Kosowszky, M. Slowiesna és M. Facher egészen sajátos művész egyéniségek, akiknek alakításai sohasem nélkülözik az ötletességet és az élettel való szoros összefonódást.

Ritkán látni színészi együttest, amely ilyen harmónikus, zökkenők nélkül s céltudatosan dolgozik együtt, mint Lidia Potoczka társulata. Mintha egy darabból, egy materiából volna faragva az egész együttes. Ez bizonyára nagyban a rendezés érdeme, amelyet Lidia Potoczka és Roitmann látnak el bámulatos energiával és intelligenciával. Azok számára, akik rezonálnak az igazi művészet hangjaira, akik szeretik a zsidó színművészetet és áhitotnak a zsidó művészet speciális, semmi mással össze nem hasonlítható levegője után, azok számára Lidia Potoczka társulatának négy napos kolozsvári vendégszereplése soha ki nem törülhető élmény marad.

(m. e.)

## Ünnepélyes keretek között zajlott le a Zsidó Nemzeti Szövetség kolozsvári helyicsoportjának közgyűlése

(Cluj-Kolozsvár, február 25. Az Uj Kelet tud.) Impozáns keretek között zajlott le vasárnap délelőtt a Zs. N. Sz. helyicsoportjának közgyűlése, melynek résztvevői szüntelenig megtöltötték az Uránia-mozgó hatalmas termét. Minden társadalmi réteg nagy számban volt képviselve a megjelentek között s különösen az iparos és kereskedőtársadalom, valamint a Wiko tagja és az ifjúsági szervezetek jelentek meg tekintélyes számban.

A közgyűlést a helyicsoport díszelnöke az ősz Boskovits József nyitotta meg aki megható szavakban emlékezett meg az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség ugyancsak teremben történt megalakulásáról 1918-ban. Idézte az elhunyt nagy rabbi, Glasner Móse emlékét, aki akkor vele együtt ugyancsak az elnöki asztalnál foglalt helyet. Felhívására a jelen voltak felállással és pár percnél csendes áhitattal adoztak emlékének. A tisztújítás levezetésére fölkerült ezután Fischer Lipót, az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség alelnökét, aki átvéve az elnöklést meleg szavakkal üdvözölte a jelen voltakot és általános képet nyújtotta a helyicsoport múltvi működéséről, amely bizonyos stagnálását mutatott fel.

Ezután Augsander Lajos a helyicsoport alelnöke tartott rövid beszámolót a helyicsoport múltvi működéséről és kérte a közgyűléstől a lelept vezetőség számára a felemelés megadását, a mit a közgyűlés egyhangulag megadott.

Fischer Lipót indítványára az új vezetőség megválasztására a közgyűlés egy 5 tagú jelölőbizottságot küldött ki. Ezután Pollák Adol, a KKK európai főirodájának vezetője emelkedett szólásra, mint vendég. Előadásában rámutatott arra a történelmi jelentőségű tényre, hogy a Jewish Agency megalakulásával a zsidó egység létrejött. Ismertette a Keren Hajemet tevékenységét, amely a közelmúltban újabb százezer dunam földet vásárolt és így remélhető, hogy ez év júniusáig összesen háromszázezer dunam birtokába fog jutni.

A jelen voltak nagy figyelemmel hallgatták mindvégig érdekesítő előadást és percekig ünnepelték a kiváló előadót.

### Az erdélyi zsidóság kulturális problémája

Ezután dr. Fischer József országgyűlési képviselő, az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség elnöke üdvözli a közgyűlést és rámutat azokra a feladatokra, amelyekkel a Szövetségnek a zsidóság mai helyzetével különösen foglalkoznia kell.

— Tíz évvel ezelőtt — egymond — az erdélyi zsidóság súlyos lelki válságon ment keresztül. Új országhatárok közé kerülve elvesztette a kapcsolatot azzal a kultúrával, melyben felnőtt és talajtvesztve kereste az új orientáció útját. Ebben a válságos helyzetben ragadta meg a megalakuló E. Zs. N. Sz. az iniciatívát és átvetve attól a mind erősbödő világmozgalomtól, amely a zsidóságnak önmagához való visszatérését, népi és kulturális reneszánszát hirdette, megmutatta az utat, melyen haladnunk kell.

— Méltatlan dolog az erdélyi zsidóságot támadással illetni azért, hogy beilleszkedett az egész világ zsidóságát át fogó egyetemes mozgalomba. Tény, hogy a zsidóságot a magyar kultúra asszimilációs ereje népiségből már-már kivetkőztette. Ez a körülmény sokak előtt elhomályosította a zsidóság népi különállását és az E. Zs. N. Sz. kitartó munkája eredményezte, hogy az erdélyi zsidóság előtt világossá vált, miszerint az a körülmény, hogy külön-

böző adottságok folytán elsajátította a magyar kultúrát, nem gátolhatja őt a maga népiségéhez és ősi kulturájához való visszatérésében. Csak rövidlátó lokálpolitikai eszínalhat az erdélyi zsidóságnak a világ-zsidóság reneszánszmozgalmába történt bekapcsolódásából speciális erdélyi kérdést és csak rosszindulat magyarázhat bele ebbe a mozgalomba mást, mint a zsidóság vágyódását saját kulturája és népi életének teljessége után.

### Az asszimiláció: túlhaladott álláspont

Az elmúlt tíz év alatt az ittélő zsidóság megértéssel fogadta a román kultúrtörökvéseket is. Legnagyobb részben elsajátította a román nyelvet és megnyitotta lelkét a román kultúra szépségei előtt is. Am, de jelenti-e ez azt, hogy a zsidóság máról önnapra románá vált? Egy ilyen megállapítás épp oly távol állana az igazságtól, mint ahogy a magyaryelvű kultúra iránti vonzalom önmagában nem jelenti még a magyar népiséghez való tartozást. Sem a román népnek, sem a román kultúrának nincsen szükség arra, hogy zsidóság, feladva a maga önálló népiségét, a románságba beolvadjon és azok az asszimilációs törekvések, melyek ma a románság felé kívánják irányítani a zsidóságot, nem kívánatosak sem a zsidóság, sem a románság szempontjából. Az egyetlen út, amelyen a zsidóságnak magadózás nélkül kell haladnia, az, a melyet a Szövetség jelölt ki a zsidóság számára tíz évvel ezelőtt, amikor a népi önállóság öntudatosátételével megoldotta az erdélyi zsidóság nagy lelki krízisét.

Dr. Fischer József ezután az erdélyi zsidóság gazdasági helyzetéről beszélt, amely a legszomorubb képet nyújtja. A zsidóságnak gazdaságilag is meg kell szervezkednie, hogy nagyobb legyen az ellenálló képessége. Végül ismertette azokat a veszedelemeket, amelyek a zsidóságot az új szövetségi rendszer folytán fenyegetik s amelyekkel szemben meg kell védeni a zsidó existenciákat.

### Az új vezetőség

A nagy érdeklődést kiváltó és általános letszéssel fogadott beszéd után a jelölőbizottság nevében dr. Fenichel József lerjesztette elő az új vezetőségre vonatkozó javaslatot, melyet a közgyűlés egyhangu felkiáltással elfogadott.

Az új vezetőség a következőképpen alakult meg. Elnök: Boskovits József, társelnök: Gyárfás Dezső, alelnökök: Bró Andor, Hochmann Jakab, Léb Miksa

ügyvezető alelnök: dr. Weisz Jenő, titkár: Numbereger Ernő, titkár: Ohlbaum Aron mérnök, kultur-referens: Kun Adalbert, politikai referens: dr. Goldner Mihály, kultuszreferens: Auszliácker Lajos, jogvédelmi referens: dr. Fischer Samu, szervezeti referens: Lichtmann Aladár, K. K. L. referens: dr. Weisz Pál, K. H. referens: Schwartz Miksa, gazdasági referens: Kertész Márton, pénztárnok: Léb Jenő, elnökök: Schwark Miklós, Lakos Dezső, sékelbiztos: Diamanti Elemér. Megválasztott azonkívül a közgyűlés egy 60 tagú választmányi is.

### Iskola és szervezet

Dr. Fischer József szeretetteljes meleg szavakkal üdvözölte az új vezetőséget és annak ősz elnökét és rámutatott a helyicsoport feladatának fontosságára. Különösen az iskolakérdés megoldását költötte az új vezetőség felkéré. Ezt a munkát nem sajátíthatja ki semmilyen intézmény vagy egyesület, amely csak kisebb csoportjai foglalja magában a zsidó társadalomnak, az iskola a népi és az egész erdélyi zsidó nép, mint egység kell felsorakozzon annak felépítése érdekében.

Rámutatott továbbá a közszóban álló sékelakció jelentőségére. A sékel ma már nem egyszerű népszámlálási eszköz, hanem a zionista Világszervezet fenntartott intézmény. Aki a zsidó nép évi rendszeres vágyának megvalósítását akarja, az nem csak, hogy nem zárkózhatik el a sékel fizetésétől, amely a Szervezet egyedül jövedelem forrása, hanem személyesen részt kell vennie abban a munkában, hogy minden zsidó megváltsa a maga sékelét.

### Az új vezetőség székfoglalója

Boskovits József meghatott szavakban mondott köszönetet dr. Fischer József szeretetteljes szívéért.

Dr. Weisz Jenő az újonnan megválasztott vezetőség nevében köszönetet fejezt ki a közgyűlésnek a bizalomért. A felvilágosítás és az erők összegyűjtésének munkája vár a helyicsoportra, amelyek kultúrelőadások és a társadalmi érvényesítés intenzívabb tételével óhajt megvalósítani. Különös súlyt fog fektetni a jövőbeni biztosítására, az iskolakérdés állandó fenntartására és általában részt követel magának az összes zsidóság mindennemű kulturális és gazdasági munkájában. Kéri a megjelenteket, hogy támogassák a vezetőséget, támörüljenek mögéje és adjanak tendületet a munkához, melynek végső célja a zsidóság kétevezredes szent álmának megvalósítása.

A nagy letszéssel fogadott székfoglaló beszéd után a közgyűlés a Hatikora hangjai mellett végetért.

## Összeült a szatmári hitközségi harc döntésére hivatott beszéd-din

### A nyilvánosság teljes kizárásával folynak az ülésezések

Sátmar-Szatmár, február 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ma délelőtt összeült a beszéd-din, amely hivatva van dönteni a hónapok óta folyó szatmári hitközségi harcban. A beszéd-din választott bírái és az egyéb perbeli személyek részben tegnap, részben ma érkeztek meg. A beszéd din délelőtt 11 órakor alakult meg a következőképpen: Elnök Klein Jakab halmi főbíró, tagok: Éliás Salamon szamosújvári, Rosner Juja székelyhídi, Künsztlicher Herman szebeni, Sperber Dávid brassói, Katz Salamon ruszkovai főbírók és Grosz szigeti daján. A felek nevében megjelentek a hitközségi párt részéről: Spiegel Dávid, Feldman József, Wiesel

Dávid. Grosz Dávid képviselők, továbbá perbeli ügyvivői minőségben: Rosenberg Saul ujhértói főbíró és Weisz Sámuel nagysomkúti hitközségi elnök, jegyzői minőségben. Friedman József Szeben. Freundk részéről: Drummer Sámuel, Schwartz Salom, Páskesz Léb, Freund Ignác képviselők, továbbá perbeli ügyvivők Rubin Joser radnai főbíró, Brach Juda Szatmár és mint jegyző Leuchtag Éliás.

A beszéd din első ülése a délutáni órákba nyúlt formálisokkal tell el. A beszéd din a hitközségi székházban ülésezik, a tárgyalás helyét rendőri kordon őrzi, a tárgyalás a nyilvánosság kizárásával folyik.

Kedd, 1920  
EGYER  
AKOLOZ  
balja, s  
tebb

Szombat  
klub terme  
gansabb tá  
egylet bálja  
éve nem re  
ly a szom  
estélyi trán  
des nyilván  
a kolozsvá  
javát, amel  
gulatban m  
hölgyek ko  
egyleti bál  
lyek mindi  
legelegansa  
rültek volta  
gyogó szép  
lasztották p  
győztesei p  
Ella voltak.  
ötletes meg  
latot, a késő

A szamo  
mürosos est  
nos érdeklő  
ruar 16-iká  
termeiben a  
soros estély  
non paleszt  
szod delegá  
bilineselő be  
ságot a Ker  
A műsor el  
roman beve  
Roth Márta  
kettett lejt  
mát adott e  
Zoltán, Gov  
kisérete mell  
felvonásosba  
Helen, Rosen  
Herschkovits  
szerepeltek.  
román tánc  
majd Jakabo  
gon és ném  
Margitka,  
Bella, Rosen  
Aranka egy  
lettek, majd  
sos vigjátéki  
thal Ilonka,  
Herschkovits  
Béla szerepe  
repét nagy s  
ger Pista. A  
dezés körü  
Farkas Mórn  
Ignáczné, F  
mann Samu  
Izsóné, Hirs  
né, Friedma  
Sándorné, E  
Erzsike tevé  
dezés nehé  
A Szamos t  
szerkesztője

**Hirne**  
által ajánl  
**gyó**  
különösen  
isíásban sz  
alka  
**Hernát**  
Prospektus  
sokna



# HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánászi szidóság napilapja.  
Főszerkesztő: Dr. Matton Ernő.  
Felelős szerkesztő: Jámbor Ferenc.  
Bukareszt szerkesztőség: Kasziner Rezső,  
Str. Carol 81.  
Az Uj Kelet cikkeinek utánnemását csak forrás megjelölésével engedjük meg.

— Nem oszlatják fel Torda városi tanácsát. Az utóbbi időben a belügyminisztériumhoz több panasz érkezett a tordai városi tanács ellen. A minisztérium Starrak Victor Hugó belügyminiszteri főfelügyelőt küldötte ki a vizsgálat lefolytatására. A vizsgálat befejezése után összehívták a nagytanácsot, amelyen a tanács ellen elhangzott vádak ellenére a tanács tagjai huszonhárom szavazattal egy ellenében bizalmat szavaztak az állandó választmányának és dr. Gentiu polgármesternek. A közgyűlés határozatát Starrak főfelügyelő a belügyminiszter elé terjesztette, akitől a további intézkedéseket várják. Tordán kizártnak tartják, hogy a tanácsot ezután feloszlassák.

— Tóraavatás a szatmári nagy ortodox templomban. Az elmúlt szombaton az Istenisztelet keretében avatták fel ünnepélyes formákkal az úrv. Kaufmann Dávidné által az ortodox templom részére felajánlott tórárt. Az adományozó fiának, Kaufmann Jenőnek halálos betegségéből való szerencsés felgyógyulása alkalmával ajánlotta fel a tórárt, amely mintegy 100 ezer lej értékűt képvisel. Az új tóra előtt Kaufmann Jenő elmondta a szokásos imát majd a snóderolás vette kezdetét, melynek során a Tomche Jesiva javára 20 ezer lejt snóderoltak. A templomozás után keddre adtak Kaufmann házában. A keddre egyúttal keretet szolgált Kaufmann Jenő fiának, Lászlónak bármilyen ünnepélyéhez. A felemelő családi ünnepélyt a város zsidó társadalmának általános rokonszenve kísérte.

— Popescu Ádrian nem vállalta a marosvásárhelyi iparkamara interimár bizottságának elnökségét. Marosvásárhelyről jelentik: A kormány a marosvásárhelyi iparkamara élére állított interimár bizottság elnökévé dr. Popescu Ádriant nevezte ki, aki egyúttal a város interimár bizottságának elnöke is. Popescu dr. azonban arra való hivatkozással, hogy teljes idejével és teljes energiájával a város polgárságának érdekeit akarja szolgálni, az újabb megbízást nem vállalta. Vescan prefektus távirati előterjesztésére a kormány így Méra Victor szászrégeni gyógyszerészt nevezte ki az iparkamara interimár bizottságának elnökévé.

— Csehország visszatér az aranyvalutához. Prágából jelentik: A cseh Nemzeti Bank elnöke a tegnapi igazgatósági ülésén bejelentette, hogy Csehország rövidesen visszatér az aranyvalutához.

— Meghülésnél, náthalásnál, mandolalobnál, torokgyulladásnál, idegfájdalmaknál, izsgagatásnál naponta fél pohár természetes «Ferenc József» keserűvíz rendszeres gyomor- és bélműködést biztosít. Egyetemi orvostanárak véleménye szerint a Ferenc József víz hatása gyors, kellemes és megbízható. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

— A délkínai kormány leverte a shantung felkelést. Berlinből jelentik: A Wolff távirati iroda nankingi tudósítójának közlése szerint a délkínai kormány csapatai levertek a shantung felkelőket. A lázadók menekülnek s kormánycsapatok üldözik őket. Csifu kikötővárosban nagy nyugtalanság uralkodik, mert nem tudják, hogy a harcban melyik fél marad felül. Fokozza az izgalmat, hogy az események híreire három amerikai és egy angol hadihajó jelent meg a kikötő vizein.

— Egy év alatt ötször lett öngyilkos a szerelmes iparművész. Budapestről jelentik: Tegnap délután a Teréz-kört egyik házban megmérgezte magát Fűrredi Lili iparművész. Öngyilkosságának oka szerelmi bánat, ami ugyancsak régebben keserítette el az érzékeny szívu fiatal leányt, mert egy év óta ez az ötödik öngyilkossági kísérlete. Sulyos belső sérülésekkel szállították a Rókus-kórházba.

— Uj fémötvözetet talált fel egy dán feltaláló. Bécsből jelentik: Kopenhágai jelentés szerint egy dán feltaláló új fémötvözetet fedezett fel, melynek óriási szerepe lesz a hadianyaggyártás terén. Az új fém rendkívül rugalmas és tartóssága vetekedik az acéllal. A feltaláló az anyagot gumműfémnek nevezte el. A nagyjelentőségű találmányt egy francia-amerikai pénzcsoporthoz már meg is vásárolta.

PARADTSÁG, KIMERULTSÉG megrontja az életkedvet. Egy csésze Ovomaltine frissé, üdévé teszi az ellankadt szervezetet.

— Öngyilkoss lett a legnagyobb amerikai fegyverhőhéra. Newyorkból jelentik: A legnagyobb amerikai fegyverhőhéra, a Sing Singnek sokat szereplő hőhéra, Hulberth öngyilkosságot követett el. Feltételek oka régen tartó és gyógyíthatatlan betegsége volt. A lapok kezdetben azt jelentették, hogy Hulberth-et megölték, később azonban minden kétséget kizáróan kiderült, hogy öngyilkosságról van szó.

— Nemzetközi tarifális konferencia Laibachban. Bécsből jelentik: Az olasz jugoszláv, cseh, osztrák és magyar kiküldöttek megérkeztek a tarifális konferencia ülésére Laibachba. A nemzetközi értekezleten a jugoszláv területeken átmenő forgalom tarifális kérdéseit fogják tárgyalni.

— Automatikus lőfegyverekkel szerelik fel az amerikai katonákat. Newyorkból jelentik: Az amerikai hadvezetőség elhatározta, hogy gyalogsági csapattesteit automatikus lőfegyverekkel szerelteti fel, mely fegyverek önműködően végzik a töltést. Az automatikus fegyverek közbeneső helyet foglalnak el a rendszeres lőfegyver és gépfegyver között, sulyuk azonban lényegesen kisebb, mint a gépfegyvereké és a katonák egyedül is hordani tudják.

— Csodarábri városunkban csak néhány napig marad. Lakik: Str. Regele Ferdinand 45. Fogad: 10—12 és 3—6 óráig — valláskülönbség nélkül.

— A magyar operaház művészei Nürnbergben. Budapestről jelentik: Az Operaház 170 tagból álló művészi együttese tegnap este 11 órakor külön vonaton elutazott Nürnbergbe, ahol ma és holnap a Farsangi lakodalom, illetve a Turandot előadásait mutatják be a német közönség előtt.

— Lindberg nem repül többet. Newyorkból jelentik: Lindberg ezredes, az Ocean első átrepülésének hőse, megfogadta jegyesének, hogy többé nem ül repülőgépre. Az amerikai lapok a hírt, bár megbízható forrásból kapták, kételkedéssel közlik, mert nem tudják elhinni, hogy Lindberg teljesen lemond a repülésről.

— Franciaországban megint halálra ítélték egy asszonyt. Párisból jelentik: Versaillesben a bíróság tegnap halálra ítélte Valge asszonyt, aki szeretőjét, minthogy ez nem adott neki elég pénzt, férje segítségével megölte. Az esküdt-szék verdiktje alapján a törvényszék Valge asszonyt halálra, férjét életfogytiglan tartó kényszermunkára ítélt.

— Rossz tréfával akadályozták meg Daladier francia képviselő elzászi beszámolóját. Párisból jelentik: Daladier képviselővel a francia radikális párt elnökével humoros és kellemetlen eset történt tegnap Elzászban. Daladier, az elzászi radikális szövetség gyűlésére utazott le Strassburgba. Közben vasúton egy táviratot kézbesítettek neki, melyben meghívták egy bankettre a vasútvonalon, Strassburg előtt fekvő Zabern városába. A képviselő gyanútlanul szállt le a zaberni állomáson, ahol a két fiatalember fogadta és az állomás előtt várakozó autóból ültette. Az autó megindult, de Daladier nyugtalankodása ellenére sem akart megállni. Több óras utaztatás után a két fiatalember elmondta, hogy ők fascisták, akik így akarták megakadályozni Daladier részvételét a radikálisok strassburgi gyűlésén. És miután már biztosak voltak, hogy Daladier a gyűlést lekérte, letették őt az autóból a vasúti vonaltól távolosó egyik elhagyott foluban.

— Jugoszláviában is vasúti katasztrófa történt. Belgrádból jelentik: A szlavoniai Brod állomás közelében az Orient-expressz befutott egy tehervonatba. Több kocsi sulyosan megrongálódott, a mozdonyok összetörték. Néhány utas megsebesült.

— Borult idő várható. Budapestről jelentik: A meteorológiai intézet időjárásprognóza szerint jobbra borult időjárás várható kisebb lecsapódásokkal és fagypontról körüli hőmérséklettel. Budapestben a hőmérséklet ma délben 0 fok Celsius.

Ha jól kezelt temesvári sört akar, jöjjön Falkhoz Szentgyörgy-ucca 3. 1 liter jó házbőr 40 lei.

— Zavar nélkül folyt le a bécsi parthadsereg felvonulása. Bécsből jelentik: A tegnapi parthadsereg-felvonulások zavar nélkül folytak le az osztrák fővárosban. A rendőrség gondoskodott róla, hogy a Heimwehr és a szociálisták köztársasági védőrsége a város távollévő részein vonuljanak fel, ami lehetővé tette, hogy semmiféle surlódás a felvonuló hadseregek között nem történt. A köztársaság védőrsége mintegy tízezer embert, a Heimwehr körülbelül ötezer embert mozgósított a felvonulásra. A demonstrációk a közönség érdeklődése nélkül folytak le, mert a hatfokos hideg miatt igen kevés ember nézte végig a felvonulásokat. Csak Meidlingban okoztak a kommunisták zavarokat. Itt a rendőrség ötven zavarogót letartóztatott.

— Eljegyzés. Ziegler József huedini községi jegyző leányát Ilonkát eljegyezte Klein Izsó Newyork. Minden külön értesítés helyett.

— Wolff Idust Felsővisóóról eljegyezte Kahan Ignác Huszt. Minden külön értesítés helyett.

— Farkas Ilonkát Salacea eljegyezte Klein Márton Lelei. Minden külön értesítés helyett.

— A Tuka-ügy iratalt a hadügyminisztériumba tették át. Prágából jelentik: A Tuka-ügy vizsgálóbírája az aktákat beterveztette a hadügyminisztériumba, ahol szakvéleményt kell adniok abba a tekintetben, hogy Tuka kémkedésben bűnös-e.

— Árukészletek amerikai szellemű felírásai. Az amerikai kereskedőcégek évente kétszer nemcsak felírásitk hanem teljesen kieserítik árukészletüket. Szezon végén megmaradt árukat olcsón kiárusítják és raktáraikat friss áruval feltöltve készülnek az új idényre. A kiárusítás csak két hétig tart, mely idő alatt a cégek teljes felkészültségüket az elárúsítás gyors és lelkületes lebonyolításának szolgálataba állítják. A kiárusítás két heti időtartamát legszigorúbban betartják és ennek lejárta utáni naptól kezdődően ismét a rendszeres napi áron kiárusítanak. Az amerikai kereskedőcégek számítása szigorúan reális és mint minden komoly üzlet, egyenlő mértékben jelent előnyököt a vevő és eladó részére. A vevő olcsón jut jóminőségű áruhoz, a kereskedő gyorsabban forgatja meg áruba fektetett tőkéjét, kamatokat takarít meg, szezon multával is élénk üzleti forgalmat ér el, raktárait ismét divatos, modern áruval szerelheti fel. Ezek a szempontok vezették a helybéli «Constructio» céget, Piata Unirii 32, arra az elhatározásra, hogy március 1-től 15-ig szezonvégi kiárusítást rendezzen meglepően olcsó áron elektromos háztartási cikkekkel, villanyfűzőkkel, vasalókkal, esztlárokkal, asztali lámpákkal stb. Minden remény megvan arra, hogy közönségünk ez új szellem újítást saját érdekében is legteljesebb mértékben méltányolni fogja.

— Halálozás. Danziger Ármán Kolozs vár zsidó társadalmának üszletelemelő tagja, életének 65-ik évében hosszas szenvedés után elhunyt. Temetése ma, kedden délelőtt 11 órakor lesz a neolog izr. hitközség Tordai uti új temetőjének halottasházából.

— Haldoklik Booth tábornok. Londontól jelentik: Booth tábornok, az Údv. hadsereg volt vezérének egészségi állapotában újabb rosszabbodás állott be. Feltételek szerint a betegség a remény.

AZ ESŐZES hurutos megbetegedéseket idéz elő. Védekezzék Anacot-pasztilla szopogatásával. Egy phiole ára 37 lei.

— Hevesi Piroška növendékeinek hangversenye, ma, kedden este fél 9 órakor a kath. főgimnázium disztermben lesz megtartva. Programok este ott kaphatók.

— Tíz év alatt husz milliárd dollár az amerikai kereskedelmi tengerészeti vesztesége. Párisból jelentik: Washingtoni jelentés szerint az amerikai kereskedelmi tengerészeti vesztesége a hajók esülyedése révén az utóbbi tíz évben meghaladta a husz milliárd dollárt.

Bucuresti elején Teo loja, az el sendezte a Megállapító az az Uj mennyiségű egységárak érdekességű figyelmek Miba.  
A miniszter rescu vezér fogadott és pitással és felhozott é nisztertanács határozott, vez ki, mel termelt szé vételével zá tenni arról.

(Páris, fe meg senkit, lám megtör rumény be esetben az 1 százalékos ha a hosz risban ugya ban és Lond vezetőlen ion mégis kissé a besszka min itt mag

Hisz a fra rántsem azo tenj tözsdén ról sem ver magasra, m jobban jelle zetet a repo ta. Így az e mellett bőve delkezésére, yorkban 16 fizetni a call pszichológia tremin ma v nemrég fekl yamat és a fedezetlen szélyesebben toja.

Érdekes, i lárás is hoz hitásához, egy része a alatt bonyol kos hidegber ügnöknek is A közönsé most folyó teli tárgyalá Ezen tárgya ban sok füge helyzet jóv ből, de olyan melyek a ma megváltoztat ve lenni.

# Közgazdaság

## Arlejtés utján szerzi be a CFR szénzükségletét

### Nem hagyta jóvá a minisztertanács az ideiglenesen megállapított szénkvótát

Bucuresti-Bukarest, február 25. Ez év elején Teodorescu, a CFR vezérigazgatója, az elmúlt évek rendszere alapján gondolta a CFR szénellátásának kérdését. Megállapította a szállítási kvótát és mint azt az Uj Kelet közölte, a szénkialomra mennyisége szerint határozta meg az egyetemes kvótát. Ezt a megállapítást a szén-érdekeltségek egy része, de különösen a legfontosabb nagy többsége sérelmesnek találta.

A minisztertanács foglalkozott a Teodorescu vezérigazgató által már elvben elfogadott és előterjesztett kvóta megállapításával és egyetemes kvótával, az ezek ellen felhozott érvek alapján azonban a minisztertanács ezt nem hagyta jóvá és úgy határozott, hogy egy szakbizottságot nevez ki, melynek feladata a termelés és a termelt szén minőségének figyelembevételével záros határidőn belül jelentést tenni arról, hogy mely bányatársaságok

kaphatnak rendelést, továbbá, hogy milyen mennyiségre és árra szóljon a szállítási szerződés. A bizottság elnökül Janco vezérinspektort, a bányaugyek referensét nevezte ki a kormány.

A kinevezett bizottság többségének, de elsősorban a bizottság elnökének, Janco vezérfelügyelőnek véleménye a szénellátás kérdésében a szakkörök előtt ismeretes. A bizottság azt a tendenciát vallja, hogy a szénbeszerzést nyilvános árlejtés útján eszközölje a CFR és ezért, a szakkörök véleménye szerint, a korai tavaszi hónapokban új szénrezsimeket vezet be a CFR. Teodorescu vezérigazgatót meglepte ez a minisztertanácsi határozat, mely egyúttal a talpbeszerzés kérdésében is döntő. A vezérigazgató helyzete erősen megingott és már kombinációk folynak utódjának személyét illetően.

## Az angol bankkamatlábemelés megtörte a párisi hosszt

(Páris, február 25.) — Nem lepett meg senkit, hogy a januári hossz-hullám megtört az első kedvezőtlen körülmény befolysása alatt — amit jelen esetben az angol jegybankkamatláb 1 százalékos felemelése képezett —, de ha a hossz nem is tarthatta magát Párisban ugyanakkor, amikor Newyorkban és Londonban is kifejezetten kedvezőtlen fordulatot vett a tőzsde, — mégis kissé erőszakotnak látszik, — a rossz kampány, amelyre a kontreman itt magát ragadtatta.

Hisz a francia pénzügyi helyzete korántsem azonos a londonival és az itteni tőzsdén a spekuláció még távolról sem verte fel a kurzusokat olyan magasra, mint a Wall-Streeten. Legjobb jellemző a párisi tőzsdei helyzetet a repertíj feltűnő alacsony volta. Így az e heti likvidációnál 3-3% mellett bőven állott pénz a piac rendelkezésére, míg ugyanakkor Newyorkban 10 és 11 százalékos kellett fizetni a call money-ért. De a tőzsdei pszichológia már olyan, hogy a kontreman ma vígan szoríthatja le a még nemrég fekkeresetbe papírok árfolyamát és a folyamatot jóformán csak a fedezetlen beszállások egy részével szembeállított növekvő lavinája gátolja.

Érdekes, hogy Párisban még az időjárás is hozzájárult a tendencia lanyhításához, mert a kulisszaforgalom egy része a tőzsde körül, a szabad égen alatt bonyolódik le, már pedig 15 fokos hidegben a legvérmesebb tőzsdeágnak is hamar befagy a «svádája».

A közönség egy részét viszont a most folyó döntő fontosságú jóvátételei tárgyalások teszik tartózkodóvá. Ezen tárgyalások kimenetelétől valóban sok függ, az általános pénzügyi helyzet jóv perspektívái szempontjából, de olyan nagy meglepetésekre, amelyek a mai status quot gyökeresen megváltoztatnák, aligha kell elkészülni.

Marad, mint egyedüli internacionális tőzsdetechnikai rébusz, annak a harcnak a kimenetele, amely az amerikai pénzügyi kormányzat és a Wall-Street-i spekuláció között egyre élesebb formában folyik. Az angol kamatlábemelés okát is ezen küzdelem mögött kell keresni. A Federal Reserve Bankok már egy esztendeje nézik rossz szemmel ennek a spekulációnak tulkapásait, nemcsak azért, mert a túlhajtott kurzusok meredek esése valószínű gazdasági pániót idézhetne elő, hanem, mert a hatalmas Unió hitelforrásai sem kimeríthetetlenek és a spekuláció olyan mértékben vonja el a tőkét a produktív befektetésektől, hogy a jegybankok aranykészlete hetek óta ijesztő módon apad. Ha most az amerikai jegybankok a Bank of England-ot szorult helyzetében egy jelentékenyebb aranykészlettel segítették volna, az eredmény csupán az lett volna, hogy ezek a dollárok a hitelmentes esésű magas call money kamat reményében Angliából visszatértek volna a Wall Streetre. Éppen ezért kellett a Bank of Englandnak magát a kamatdrágítás nem éppen kívánatos eszközére eltökélnie, hogy a magasabb angol kamatláb elvonja a newyorki spekulációtól az odaözönlött nemzetközi tőkék egy részét.

Ennek a drasztikus rendszabálynak első hatásai kezdtek mutatkozni a call money utolsó rekordkurzusaiiban és a legtöbb nemzetközi tőzsde ellanyhulásában, de az utolsó szó mégis a newyorki spekulációé lesz, amely olyan méreteket öltött az utolsó években, hogy még oly nagyszabású manőverek is megtörhetnek spekulatív elvakultságán.

Hogy a párisi tőzsde kénytelen lesz-e szolgálatot követni a fent vázolt külföldi áramlatokat, avagy rövidesen tudatára fog jutni annak, hogy az itteni pénzügyi volaképen ma teljesen független a két nagy angolszász birodalomtól — ez fogja a közeljövőben eldönteni a párisi tőzsde tendenciáját.

A francia bankpapírok egy hét alatt elvesztették utolsó havi kurzusnyereségük jó részét. A nehézipari papírok valamivel ellentétlőbbnek bizonyultak, sőt egyes gépgyári papírok még emelkedtek is.

A bányapapírok is hasonlóan privilegizált helyzetnek örvendtek. Így a Lens a rossz tőzsde mellett 1222-ről 1285-re ment fel és a Courrière is 1585-ről 1620-ra jutott e héten. Viszont a Rio 7860-ról 7660-ra esett vissza.

A petróleum-részvények egész sora jelentékeny, kurzusvesztést szenvedett, ugyanígy a kémiai vállalatok részvényei, textilpapírok, a délafrikai arany és gyémánt-részvények.

Viszonylag jól tartották magukat a gumipapírok és feltűnt a villamossági részvények szilárdsága, amelyeket annyira favorizál a francia publikum, hogy a kontreman sem meri ezt a részvénykategóriát kikezdeni.

Habár a fixkamatozású papírok, elsősorban a vasúti obligációk és államkötvények, jóval legmagasabb januári kurzusuk alatt zárultak, a kontreman-eladások annyira túlsúlyba jutottak, hogy a legkisebb tendenciafordulat is meglepetésszerű árugrásokat eredményeztet.

Az ipari helyzet Franciaországban változatlanul igen kedvező, a tavaszi idegenforgalmi kampány, kitünőnek ígérkezik és a pénzűbőség alkalmasint még fokozódni fog a konverziós alap márciustól kezdve várható állampapír vásárlásaival kapcsolatban.

A Banque de Paris után más bankok is tőkeemeléseket készítenek elő és Párisban jó papíroknak inkább hiány van, mint túltengés. Mindezen okok amellet szólnak, hogy még számos francia papír nem futotta be teljes krierjét. Még a statisztika is azt bizonyítja, hogy Párisban a papírok elnyeszőben csekély hányada jutott el a békebeli aranyparitásra vagy a fölé; hol vannak ezzel szemben az amerikai részvények a békeparitástól?

Inog a nemzetközi zománckartell. Az utóbbi időben a középeurópai sajtót bejárta az a hír, hogy a középeurópai zománckartell felbomlás előtt áll. Az érdekeltektől a legtöbbet természetesen mindent megtesznek arra nézve, hogy kartell felbomlásának hírére megáfolják, ez a vállalkozásuk azonban nem jár teljes sikerrel. Azt ugyanis a kartell résztvevői maguk is elismerik, hogy a kartell erősen ingadozik, aminek főleg az ad komoly jeleget, hogy éppen a kartellban legnagyobb jelentőséggel bíró német vállalatok azok, melyek a kartell működésével nemcsak teljesen megelégedve. A németek ugyanis egy internacionális zománckartell szervezettel akartak létesíteni, ez a terv azonban nem találkozott a többi kartelltagok szimpátiájával és így nem is valósult meg. Ezek után érthető, hogy a németek elkedvetlenedtek. A nemzetközi zománckartell egyébként február 25-én konferenciát tart Berlinben, melyen foglalkozni fognak az aktuális problémákkal. Érdekeltektől már elege hangsúlyozták, hogy ezen a konferencián nem fog szóbakerülni a kartell feloszlata. Más oldalról érkező hírek szerint azonban a németek a berlini konferencián ismét megkísérlik megvalósítani a nemzetközi eladási szervezet tervét és amennyiben az nem sikerül, valószínűleg kálépnak a kartellból, mely körülmény annak felbomlását idézné elő.

## Szerkesztői üzenetek

L. J. Oradea. Miután Kolozsváron nincs svájci konzulátus, kérdésére nem tudunk információkkal szolgálni. Szíveskedjék a bukaresti követséghez, Legatia pentru Elvetia, Bucuresti — címhez fordulni.

K. H. Călătele. Levele, amelyről ír, nem jutott el hozzánk. Kérjük, kérését megismételni.

D. E. Rona. Nu avem statistica societătilor de asigurare. Inspectoratul Comercial din Cluj înregistrează numai societățile internaționale. Fișele astfel de statistice nu există în țară, informațiunile necesare nu-le va poate acorda decât ministerul comerțului.

K. D. Huedin. Kérésével forduljon a Gyáriparosok Szövetségéhez, UGIR, Cluj, Camera de Comert si de Industrie.

«Rožnov». Fenti üzenet önnek szól.

G. F. Csikszereda. Ilyen kérdésekben a Zsidó Prlamenti Klub hatékonyan járhat közbe. Cím: Clubul Parlamentar Evreesc, Bucuresti, Str. Carol 81.

K. J. Cornitel. Cluj, Piata Unirii 20.

H. M. Tasnad. Készséggel szolgálunk felvilágosítással, csak hogy Kolozsváron nincs amerikai konzulátus s így információt csak Bukarestből kérlezhetsz, ha rományelvű kérését Legatia Statelor Unite, Bucuresti-hez érkeztet.

## Rádió műsor

Idő: középeurópai

Kedd, február 26. — Budapest, 9.15 A m. kir. honvédegyalozezred zenekarának hangversenye. Születésnapok: 12.05: Zongorahangverseny; 16: Harsányi Gizi mesél a gyermekmekkék 17.40: Cigányzene; 18.30: Mit űzen a rádió?; 19.30: Német nyelvoktatás; 20: Három egyfelvonásos; 21.45: Csillag Erzsébet és Ekker Szidi operanékesnők hangversenye; 22.20: Gramofonzene. — Bécs, 16: Délutáni hangverseny, Vera Borska hangversenyének közreműködésével; 20.05: Schubert ismeretlen dalai. — Frankfurt, 16.35 Délutáni hangverseny; 19.45 Citerahangverseny. — Kattowitz 12.20 Gramofonhangverseny; 19.50: Operaelőadás közvetítése Posenből. — Leipzig, 20: Käthe Heinemann zongorahangversenye, zenekari kísérettel. — Brahmest. — 2 L. O. London 5.15 Daventry, 12: Déli hangverseny; 18.45 Beethoven zongorahangverseny; 19.45 Hilde Blake (sopran) hangversenye, zenekari kísérettel; 22.45: Táncczene. — Nápoly, 21.02: Egy opera közvetítése a S. Carlo színházból. — Róma, 20.45: Zenekari hangverseny és Leoncavalló «Pagliacci» (Bajazzók) c. operájának közvetítése.

Csodaszép színes fehérneműt és asztalneműt árúsít **95 lelért** a **Népáruház** Calea Regele Ferdinand 33.

— Román, angol, francia, német, olasz, szláv fordítások, levelek, kérvények, tudományos, irodalmi és közgazdasági cikkek. Másolások, sokszorosítások. Dr. Mandel fordító iroda. Str. Memorandului 9.

## Hirdessen az Uj Keletben

# Kiengesztelődés

Írta: Maurice Stoner

A zöld gallyal díszített kapu előtt tesztés szál bajor állott. Aki befelé tartott, széles gesztussal köszöntötte, ha vidám társaság jött, a bajor meghajolt, kitérte karjait és ilyenkor, ha egybéként igyekezett hegyvidéki parasztnak feltűnni, gyorsan elárulta a színeszt. Ha bohémek jöttek, ölekezett velük és mellényzsebükből ügyesen kisanzsirozta a szivart. Finom hölgyek előtt katonásan feszült, egyszerűbb nőket vidám kedélyességgel megszólított.

Ilyen volt Hans, a «Bavaria» ajtónállója.

De amikor az «internacionális társaság» jött, élén Biernerrel, a magas, szikár, papos képi festővel, akinek lomha karjába csupaszkodott, Recha, a tatárképi, buksi zsidó orvosnővédek és mögöttük libasorban a kitűnő társaság többi cigányai, ilyenkor Hans letette az udvaronc huzgárait, nem meszkedett, odahajolt barátsággal a festő föléje.

— Tiszta a levegő, ilhettek a hátsó asztalhoz!

— Később te is odajössz — felelte pa rancsolón Bierner.

Bent javában nyüzsgött a müncheni élet. Rezesbanda tombolt és rikoltozott, csaklgy tulharsogja az éneklők igyekezetét. Majdnem mindenki énekel az énekesfüzetből, amit a tiroli pincérleány a reték mellé szervizolt. Aki nem énekel, verte a taktust, hogy minél nagyobb legyen a pokoli zaj. Ez volt a mulatag.

És még valami. A brettlin friss fényő galyakból, de papirból való krizantémekkel tűzdelt koszorúk alatt, alpesi táncosok ringatták, csapkodták magukat, fútyultak és bevágták lábaikat a színpadba, hogy az egész emelvény megrecsegt. A közelben ülő nők felsikoltottak.

Ez is a mulatsághoz tartozott.

Biernerék elhelyezkedtek. Lizi tudta kinek mit hozzon. Biernernek fekete sört, saját kókupakájában. Szonja elé széles, nagy tányérban vaját, turót, kánénymagot meg edeshorsót, amiből boszorkányos ügyességgel jófajta körözöttet készített. Machal, a buldogképi cseh piktor, világos sört kapott, forrón tartott, letakart virslivel a hirtelenszöke szász Treibel bort szeretett, jófajta, aranyosan csillogó rajna melléket, a széles beszédű, istuttgartí Wuttkének, akinek mindenhez volt egy bölcsekedő szava és elvei szerint élt, neki Lizi a sponót melé ásványvizet hozott.

Még melléjük telepedett egy müncheni házaspár. Kültelki civisek lehetnek, joviálisak, könnyen barátkozók. A vaját, kenyeret magukkal hozták, a férfi öblös korsót is. Az asszony Recha mellé került.

— Ah, a kisasszony külföldi — jegyezte meg a szöke asszony, a beszélgetés elején, szinte ujjongva — szeretem a külföldieket. Tavaly egy norvég festő lakott nálam, pompás ember, soha hátralékban nem maradt, de kitétem, mert aktok jártak hozzá. Aki most lakik nálam, orosz zsidó ugyan, de erkölcsebb, mert csak egy nője van.

Recha megremezt. Sálját jobban ma

gára huzta, az asszony azt hitte, fázik és saját kabátját segítette a leányra, aki izgalmát magába harapva, ügyes unottsággal kérdezte:

— Szép legalább?

— olyan — az asszony valami poétikus hasonlatot keresett, de hirtelenben nem talált — olyan, hogy képen sem láttam még különbet. És finomlelkű kérem, mint egy fiatal görkissasszony, amellet házias és ugy bánik avval a zsidóval, mint anya egyetlen gyermekével.

A tatárképi zsidóleány szeméit könyvek öntötték el, de azt is leplezni tudta. Leverte szemüvegét, rálehelte, meg törülte a szeméit, belső indulatait gondosan elrejtette.

Elszántan kérdezte, de némi gúnynyal:

— Hogy hívják azt a rendes zsidót?

— Adolf Upolownak, de lehet, hogy a művészi neve. Az ördög igazodik ki ezeknek a nevein. Taskendből származik. Jó ember, vallásos, este-reggel kelet felé áll és imádkozik.

Recha beleharapta fájalmát az ajkába. A háziasasszony szerepét adta és mindenkinek kiosztotta a kenyereket, sört rendelt, mindenki igyék, ösztökölte az embereket, mindenki, Wuttke is, aki most fejezte be előadását a német faj pusztulásáról. Eppen tegnap olvasott egy alapos értekezést a germán specifikumról, a «Biernagenről». Ha általános lesz a sörtől dagadt gyomor — mondotta — abban a percben a német nép beszűnteti nemzetit ellentállását, abban a minutumban és más, kevésebbé magasrendű néppel, szóval bár mely más néppel, mert mindegyik ala csonyabb rendű, keveredni fog.

A szikár Bierner fölállott, kiugasztott az egész kertben, a mókás, hanyag kézlegyintésében is valami parancsoló volt.

— Elrendelem — mondotta tagoltan — elrendelem az általános gyomor dagasztást, s elrendelem a német nemzetit ellentállás megszűnését!

A zene mintha tust akart volna adni, dobbal, trombitával, sippal beharsozott, aztán ellágyult. A vidám gyülekezet énekel.

Rechából kihasadt a kin. Előbb könyvekben permetezett belőle a fájdalom, aztán a szívét szorongatta. Mint őrjöngő, nehéz lidércnyomás, fölzált a kebiére és zihálva, göresös vonaglásokban tört föl. Fejét lehajtotta az asztalra úgy sirt, pirt, édes emlékek és keserű csalódások rajzottak benne, szent és szomorú percei egy élet hiábavalóságának. Sofia vissza nem hívható napok napfényes derűje suhant át a lelkén, a sejtelmes Keletről ideszahadt akkordok édesítették pillanatra fájalmát. Aztán újra marcangoló gyász borult rá, vigasztalan sivárság körmei vájták a torkába.

Bierner kilépett a padból, odahajolt föléje.

Lágy, finom erezetű kezét ajkához vette, arcán simogatta, csókolgatta.

A müncheni asszony szakértője volt az idegeneknek és e révén a honvágyának is.

(Vége köv.)

Nyomatott a „Carlea Románescă” környegében, Str. Dorobantilor 14-1.

## Színház - Művészet

### A Magyar Színház műsora:

Kedd este 7-kor: Kaméliás hölgy. (Esti előadás mozihelyekkel: 50, 40, 30, 20 és 10 lej egy-egy jegy ára. Poór Lili föllépésével. Ssz.: 282.)

Kedd este 10-kor: Román előadás. (Sorozatszám: 283.)

Szerda: Szegény leányt nem lehet elvenni (Ujdonság 3-adszor. Napi bérlet 29. A. Ssz.: 284.)

Csütörtök: Ida regénye. (Ujdonság először. Gárdonyi Géza dramáizált regénye. Premiere bérlet 30. szám Sorozatszám: 285.)

Péntek: Ida regénye (2-odszor. Napi bérlet 29. B. Ssz.: 286.)

Szombat d. u. fél 4-kor: Böcs Nánán. (Ifjúsági előadás nagyon olcsó helyekkel. Bevezető előadást tart: dr. Borbély István Ssz.: 287.)

Szombat este fél 9-kor: Ida regénye. (3-adszor. Napi bérlet 29. C. Ssz.: 288.)

Szombat este 11-kor: Boross Géza budapesti kabaré-társulatának vendégjátéka. (Föllépnek: Boross Géza, Sándor Stefi, Bánhidy Ioná, Szentiványi Kálmán Simándy József. Ssz.: 289.)

Vasárnap d. u. fél 4-kor: Boross Géza budapesti kabaré-társulatának vendégjátéka. (Rendes helyekkel. Teljesen más műsor. Ssz.: 290.)

Vasárnap d. u. 6-kor: Ida regénye (4-szer. Rendes helyekkel Ssz.: 291.)

Vasárnap este 9-kor: Boross Géza budapesti kabaré-társulatának vendégjátéka teljesen más műsorral. (Bérletszünetben. Ssz.: 292.)

Hétfőn este fél 9-kor: Ida regénye. (5-ször. Napi bérlet 30. A. Ssz.: 293.)

### A Magyar Színház mozi-műsora:

Kedden: csak 4 órákor: En és szerelmim. Szerdán 4-kor és 6-kor: Halálhíd. (Film-dráma 8 felvonásban. Főszereplő: René Adorée.)

Csütörtökön: 4-kor és 6-kor: Halálhíd. Pénteken: 4-kor és 6-kor: Halálhíd.

### A Nemzeti Színház és a Román Opera heti műsora:

Kedd: Liliom. Bemutató.

Szerda: Lohengrin John Sullivannal és Maria Snejinaval.

Csütörtök: Medea (gyermekelőadás.)

### A színházi iroda közleményei:

Ida regénye. A legdivatosabb és leg-híresebb operette ujdonságok iránt sem volt hosszú idő óta olyan érdeklődés tapasztalható, aminő most az Ida regénye bemutatását megelőzi. De ez nem is csoda. Hiszen három olyan név szerepel az Ida regénye bontokán, amelyek külön-külön is példátlan vonzóerőt gyakorolnak. Ine: Gárdonyi Géza, akinek népszerű nires regényéből készült az ujdonság. Emőd Tamás és Török Rézső, akik a dramatizálás munkáját mesteri módon végezték. Az Ida regényének Budapesti fenomenális sikere volt Valóságig végigtapsolta, végigkönyvezte a közönség az előadást, mert az érzelmes jeleneteket mindenütt át meg átszövik, a kacagtató, derős epizódok. Az Ida regénye Budapesti már második jubileuma az 50-ik előadás felé halad.

Igen nagy szeretettel, kedvvel és ambícióval készül a kolozsvári színház is az Ida regényére. A mozgalmas darab előadásában a színház minden tagja résztvesz. Marsi Gizi (Ida), Parlagi Ilonka, Petróci Alce, Székelyhidy Adrienne, Miklósy Margit, Laczkó Aranka, Czopán Flóri, Mészáros Béla, Főth Elek, Mihályffy László, Hoykó Ferenc, Balázs Sanna játszik a vezető szerepeket. Az Ida regényétől az idei évad nagy bombasikerét várja a színház és épen ezért

öt egymásutáni estére tűzte ki a darab előadását. Csütörtökre, (premiere bérletben), péntekre, szombatra, vasárnapra (6 órákor) és hétfőre. Mind az öt előadásra árusítja már a pénztár a jegyeket.

Kaméliás hölgy esti előadása, mozi-helyekkel, Poór Lilivel. Ma, kedden este 7 órákor a leghíresebb dráma, Dumas 3 felvonásos Kaméliás hölgy-e került színre a cimszerében Poór Lilivel, bérletszünetben, igen olcsó mozi-helyekkel. Öt személyes páholy ára 150 lej, a többi jegyek árai: 50, 40, 30, 20 és 10 lej.

Holnap kezdik vetíteni a Halálhídat a magyar színházban. Holnaptól kezdve három napig látható a Halálhíd a magyar színházban. Főszereplő: René Adorée. Előadások kezdete: 4-kor és 6-kor. Helyárak: 30 és 20 lej. Diákoknak és katonáknak 10 lej.

Szegény leányt nem lehet elvenni. Az idei évad nagysikerű és kedves ujdonsága, a Szegény leányt nem lehet elvenni került színre szerdán este.

Boross Géza budapesti kabarétársulatának vendégjátéka Kolozsváron. Aki nagyszerűen akar mulatni, aki két órára el akarja felejtetni napi gondjait, buját-haját, az siessen a színház pénztárához és biztosítsa helyét a Boross Géza budapesti kabarétársulatának valamelyik előadására. A legújabb, legfrissebb műsor! Minden előadáson teljesen más-más műsor. Első előadás: Szombaton este 11-kor, második vasárnap délután féliháromkor, a harmadik vasárnap este 9 órákor.

### Hirdetés.

Dr. Pordea János közjegyző közbejövetele mellett Clujon Str. Regina Maria 14 szám alatt textilüzletben az iparhatóság 3826—928 sz. engedélyének keretén belül el fogunk adni különböző férfi és női szövetek, vásznak, szőnyegek, selymek, asztalneműk, barchet, paplan, és különböző mosóárak 1.200.000 lei értékben, tételenként, becsértéken alul is, folyó hó 12-én d. u. 3 órai kezdettel (és a következő apokton)

### APRÓHIRDETÉSEK

Egyszer közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés: 5 lej. Állatkeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apóhi hirdetések díja előre fizetendő. Jellegzetes ívelet csak úgy továbbítunk, ha portó bélyeg mellékelve van. Eljegyzési hírek díja 250 lej, elofizetőknek 150 lej.

Egy szoba-konyha mácius 1-re kiadó. Zapoia-u. 8. 1641

Pépirást tudó gyakorlatot nyelvtudással felvezet Lepago könyvkereskedés.

Román, magyar, német fiatal gépirónő, szombat megtartásával, állást változtatna. Szíves megbeszélést „Könyveléshez segédkezne” jelgére. Schwirtz, Calea Dorobantilor 36.

Nagyváradon teljes ellátásra ellátandó urileányt vagy fiatal zongorista és ifjúszobahasználóval iz. urileány. Berger Antin 42. Oradea, Str. Cantemir 42., I., 7.

Uzletelhelyiség kiadó Széchenyi-tér 14.

0000000

SZERKESZTŐ  
Ejeli  
KIADÓH  
Str  
ELOFIZET  
Egk  
Lelev  
Negy  
Ejeli

X évfo  
1929  
\* 5689

A „KO

A liberális  
tadni. Nem l  
ezt a szándé  
pártnak az a  
megbuktatva  
lom árnnyékát  
uralmon, a  
kormánybukt  
nemzeti para  
rálisok igye  
rendben van  
és milyen m  
korokéjncser  
harcnak min  
ten, mert ro  
gáltatnak a  
s a liberális  
mentes taktik

A liberális  
lamennyi oly  
nagy részben  
hetek óta a  
sában egyre  
veszélyben a  
címek és mé  
mények tar  
sábjait. A gy  
rális párt sz  
formálódni a  
tudja, hogy  
állnak, Dess  
álott a rend,  
robbannak ki  
moszkvai ag  
a parasztlak  
ben előállítan  
kást, akit rö  
tellen a Liber  
Bessarabiára  
számolnak be  
dugott sarkál  
megveri a per  
megtudjuk, h  
hőg egész B

Valahogyan  
harcú modor,  
elő, hiszen ez  
egy nagyobb  
nyal. A liber  
mányt a legh  
buklatni, ha  
Bessarabiát  
nyegeti. Es  
Bessarabiába  
sajtó napról-  
a besszarabia  
cikkeitől. Ez  
kommunista  
A kormány v  
gálat megál  
besszarabián  
vagy részben  
Vagyis a libe  
kommunista  
ban, hogy leg  
ország közvel  
veres kardot

Erre a kor  
lehet mondan  
mes, csak azt  
szűllt közle  
juzete ez a p  
legerkötöstele  
viszsa céljain  
provokálóri b  
világon bec  
amelyet nálu  
püdesztáljára  
kipusztulni? K  
mikor fogják  
cenzúrázni  
pulusok cél  
ostálni.